

часу досягнення бажаного результату; досягнення максимальної ефективності – при достатній кількості ресурсів та часу.

Основними складовими процесу адаптивного управління функціонуванням підприємств при здійсненні ЗЕД є: управління ресурсними потоками; управління виробничим потенціалом; адаптація управлінських рішень по забезпеченню конкурентних переваг; розвиток міжнародного товарного обміну; реалізація та регулювання зовнішньоекономічних відносин підприємств.

Процес адаптації підприємства до впливів зовнішнього середовища на міжнародному ринку припускає внесення значного числа змін у діяльність підприємства. Кількість, характер, масштаб змін і ресурси, необхідні для підтримки цих змін, при значній інтенсивності впливу факторів зовнішнього середовища можуть бути дуже різноманітні [1, с. 97]. У цьому випадку визначення характеру всіх змін, внесених у діяльність підприємства, їхня локалізація, взаємозв'язок і, головне, організація контролю за внесенням змін перетворюються в громіздку і трудомістку роботу. При цьому, процес адаптивного управління підприємства, що здійснює ЗЕД стає не контрольованою, а, тому, не керованою. Упущення навіть незначних, на перший погляд, змін у внутрішніх системах і підрозділах підприємства здатне знизити ефективність даного процесу.

Процес адаптивного управління при реалізації зовнішньоекономічної діяльності підприємство може здійснювати за допомогою: 1) оперативного реагування на зміни міжнародного ринку, при якому управлінці проводять поточне введення в дію встановленого проекту адаптації; 2) навчання в процесі адаптації відбувається тоді, коли менеджери у процесі управління змінюють встановлені проекти із експорту або імпорту продукції; 3) переорганізація має місце у тому випадку, коли при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємство змінює не лише проекти адаптації, але й свою організаційну структуру; 4) вдосконалення - зміна внутрішньої організаційної структури не лише в межах окремих елементів, але й за рахунок ринкового середовища розширювати набір цих елементів.

Тому, для ефективного функціонування зовнішньоорієнтованого підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища потрібна дієва система адаптивного управління. Вона дозволить своєчасно відреагувати на вплив факторів міжнародного ринку, змінюючи за необхідності внутрішню систему у цілому, або ж окремі її підсистеми.

Література

1. Ждаміров Є. Ю. *Сутність адаптації управління функціонуванням підприємств*// *Економіка та менеджмент* . - Вісник СНАУ. – 2010.- № 6/1, С. 93-101.
2. Коломіш І.Ф. *Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в процесі його інтернаціоналізації: [монографія]* / І.Ф. Коломіш. - Львів: Інститут регіональних досліджень ПАН України, 2008. - 247 с.

Оксана ПАШЕЧКО

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ НА ЕНЕРГЕТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Державне регулювання енергетичної галузі України визначається політикою щодо управління та використання енергетичного потенціалу регіонів з метою забезпечення енергетичної безпеки [1]. Найбільші проблеми пов'язані з неефективністю доведення паливно-енергетичних ресурсів від постачальника до споживача. Це пояснюється використанням застарілих основних засобів, що використовуються при транспортуванні, внаслідок чого відбуваються великі втрати енергії. Взаємодія енергетичної галузі з зовнішнім середовищем, зокрема з державою, показані на рис. 1.

Рис. 1. Відносини енергетичної галузі з навколишнім середовищем

Для діяльності енергетичної галузі необхідне залучення акціонерного та позикового капіталу. Збут паливно-енергетичних ресурсів підприємствам регіону, фізичним особам та домашнім господарствам дає енергетичному сектору надходження, необхідні для погашення заборгованості на ринку закупок, оплати праці тощо. Відсотки на позиковий капітал та надлишок виплачується інвесторам, крім того державі виплачуються податки та збори. Держава надає енергетичному сектору дотації в умовах зростання цін на енергоносії [2].

Енергетичний потенціал розглядається як окрема складова продуктивних сил країни з деталізацією за підгалузями (нафтогазова, електроенергетична, ядерно-промислова, вугільно-промислова, теплоенергетична, сфера нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії, сфера ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів та енергозбереження) та за адміністративно-територіальним розподілом. На цьому рівні повинна вирішуватися задача оптимальної економії паливно-енергетичних ресурсів та розподілу ресурсів між галузями регіонального господарства. Для мінімізації показника витрачання паливно-енергетичних ресурсів на виробництво електроенергії для потреб національного господарства необхідно поліпшувати техніко-технологічні умови праці, використовувати більш прогресивні та менш енергоємкі види обладнання, надавати у кадровій політиці перевагу працівникам, які практично можуть впроваджувати заходи енергозбереження у конкретних виробничих умовах. Оптимальне використання енергетичних ресурсів дозволить зменшити собівартість продукції промисловості та збільшити рівень рентабельності її виробництва, а отже підвищити ефективність використання енергетичних ресурсів.

Внутрішня економічна підтримка енергетичного сектору здійснюється через державні програми та заходи. В реальних економічних умовах ця підтримка справляє викривлюючий ефект на систему енергетичного господарства регіону, оскільки відволікає потенціальні грошові засоби у сферу, де вони поглинаються і не приносять економічного ефекту. Спостерігається недостатня конкретизація статей видатків державного бюджету, що стосується заходів енергозбереження та енергетичної ефективності. Є значна кількість та обсяг таких програм державної підтримки енергетичного сектору України (наприклад, реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості, в тому числі погашення заборгованості за спожиту у минулих роках електричну енергію державними вугледобувними підприємствами, на яких здійснюються заходи з підготовки до ліквідації та вугледобувних господарських товариств, 100% акцій яких належать державі; субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот; субвенція з державного бюджету місцевим

бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу).

У зміцненні енергозберігаючого потенціалу територій велике значення мають екологічні, нормативні і фінансово-бюджетні стимули, які визначаються рівнем суспільно-політичного розвитку держави.

Література

1. Закон України «Про енергозбереження» від 17.06.2012 р. № 74/94-ВР зі змінами та доповненнями.
2. Гесць В. Питання взаємопов'язаного розвитку економіки та енергетики України // Вісник НАН України. – № 2. – С. 7-11.

Галина ПЕРЕСАДЬКО

Київський національний торговельно-економічний університет

СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕХОДУ ДО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ТОВАРНОЮ ПОЛІТИКОЮ

Управління маркетинговою товарною політикою повинно бути спрямовано на довгострокові перспективи, що обумовлено необхідністю формування стійких переваг товарного потенціалу підприємства з урахуванням характеру та сили впливу на нього товарного клімату.

Незважаючи на актуальність проблеми, існує небагато вітчизняних наукових робіт, присвячених винятково питанням стратегічного управління маркетинговою товарною політикою в торговельних підприємствах. Більшість наукових робіт містить тільки один розділ, що описує функцію планування; окремі роботи присвячені стратегічному плануванню в ринкових умовах і майже не існує наукових праць, в яких розробляються питання специфічних особливостей стратегічного управління маркетинговою товарною політикою в торговельних підприємствах.

При цьому слід зазначити, що маркетингова товарна політика - це маркетингова діяльність підприємства, яка пов'язана з реалізацією стратегічних та тактичних заходів щодо забезпечення конкурентоспроможності товарів та формування товарного портфеля з метою задоволення потреб споживачів та одержання прибутку. Стратегічне управління товарною політикою, на наш погляд, – це комплекс процесів, способів розробки і реалізації стратегій товарного потенціалу підприємства з метою гнучкого реагування і сучасних змін у товарній політиці, що відповідають виклику з боку оточення і дозволяють досягти конкурентних переваг.

Вітчизняну систему стратегічного планування можна описати наступним чином: на загальнодержавному рівні в Україні триває розробка цільових комплексних програм галузевого, територіального та проблемного типу; у виробничих підприємствах спостерігаються спроби розробки індикативних планів, однак через відсутність механізмів їх реалізації вони залишаються на рівні оформлених документів; у торговельних підприємствах – стратегічне планування існує на рівні мріяння, а застосовуються лише фрагменти оперативних планів для окремих товарних груп або короткострокові плани певних категорій. Збіг суб'єктивних та об'єктивних факторів призвів до того, що плани минулих часів (командно-адміністративного устрою), виявилися не потрібними, а для складання нових персонал торговельних підприємств не має знань, умінь і навичок, не створено інформаційно-методичного забезпечення та механізмів розробки й реалізації планів, не встановлено нові взаємовідносини.

Таким чином, в Україні виникли передумови переходу до стратегічного управління маркетинговою товарною політикою, які полягають: у необхідності вивчення і реакції на зміни умов функціонування підприємств, що дозволить створити адекватні цим умовам системи стратегічного управління; у потребі в об'єднанні різних напрямків діяльності підприємства в умовах розвитку процесів децентралізації та диверсифікації (насамперед конгломератної); у розвитку гіперконкуренції на ринку товарів; у інтернаціоналізації бізнесу, розвитку зв'язків з підприємствами, які використовують систему стратегічного планування; у наявності висококваліфікованих менеджерів, здатних вирішувати складні питання, застосовуючи систему стратегічного мислення; у розвитку теорії та практики стратегічного планування, які допомагають